

Rooster Duurzame Ontwikkeling Grote Vragen Nieuwe Antwoorden

3 september t/m 19 december 2012

NB: Het rooster is onder voorbehoud van wijzigingen. Kijk regelmatig op Blackboard en Facebook voor updates en wijzigingen in het programma.

Week 1 Introductieweek

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 3 sept 08.45 – 09.00 09.00 – 09.45 09.45 – 10.00 10.00 – 10.30 10.30 – 11.15 11.30 – 12.30 12.30 – 13.30 13.30 – 16.00 16.00 – 16.15	Aanmelden, uitdelen rooster en handleiding Opening en welkomstwoord door de Wethouder Duurzaamheid van Den Haag <i>Koffie en Thee</i> Introductie van de minor Kennismakingsspel Groepsdiscussie: Stellingen over duurzaamheid <i>Lunchpauze</i> Introductie academische posters maken + opdracht Afsluiting	Rianne de Bree Rabin Baldewsingh Wil Tamis / Rianne de Bree Wouter de Groot Laurant van Oers Wil Tamis/ Rianne de Bree	F104/F106 In het Van Steenis gebouw
Dinsdag 4 sept 10.30 – 13.00 14.00 – 16.00 20.00 – 21.30	Zelfstudie: Artikelen grondstoffen schaarste (worden uitgedeeld op de eerste dag en staan op BB) Debat training + uitleg over biodiversiteitstocht op woensdag 5 sept Speciaal gastcollege Industrial Ecology door Prof van Yale University Bijwonen van het groene Verkiezingsdebat in de Rode Hoed (facultatief) of thuis volgen via Livestream www.nrc.nl/verkiezingen	Jos v/d Broeck Prof. T. Graedel	Zaal 1531 in het Sylvius idem A'dam
Woensdag 5 sept 11.00 – 12.30 13.00 - 18.00 18.00 - 19.30	<i>Facultatief:</i> Bijwonen promotie van CML onderzoeker Rene Kleijn. Material and energy: a story of linkages Excursie Urban Biodiversity: biodiversiteitstocht door Den Haag (meer info zie opdracht op BB) <i>Facultatief:</i> Gezamenlijk eten in Den Haag (zie opdracht)	Rene Kleijn In groepjes Rianne de Bree	Academie gebouw, Rapenburg 73 Den Haag
Donderdag 6 sept	Zelfstudie: Uitwerken biodiversiteitsopdracht in poster en voorbereiden Verkiezingsdebat		
Vrijdag 7 sept 13.00 - 14.30 14.45 - 15.30 15.30 - 16.00	Rollenspel Verkiezingsdebat Presentaties Urban Biodiversity posters Borrel: Afsluiting introductieweek	Jos v/d Broek Minor studenten (met CML docenten/PhD's)	F104/F106

Week 2 Module Samenleving en Landgebruik

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur / Opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 10 sept 9.30 – 10.30 10.45 – 11.00 11.00 – 12.15 12.15 – 13.00 13.00 – 15.00 ‘s middags	Inhoudelijke en technische introductie module Opdracht: twee factoren voor overleven College: Geschiedenissen van overleven en ondergang <i>Lunchpauze</i> Vervolg College Geschiedenissen van overleven Zelfstudie literatuur Geschiedenissen (zie hieronder)	Wouter de Groot	F104/ F106
Dinsdag 11 sept	Zelfstudie Literatuur Geschiedenissen: Reader Hst 1 (23 pg), Diamond Hst 11 (29 pg), Wilkinson Hst 6 (25 pg), Tiffen Hst 1 en conclusie Hst 11 (10 pg)		
Woensdag 12 sept 9.30 – 10.00 10.00 – 12.30 ‘s middags	Responsie over Geschiedenissen van overleven College: Theorie over toekomst Zelfstudie: Theorie over toekomst: De Groot over Von Thuenen (21 pg), Malthus (9 pg), Tiffen Hst 16 (13 pg), Turner, Hyden & Kates (uit de conclusies, 5 pg.), Homer-Dixon uit de conclusies (‘Some factors...’) (13 pg), Diamond uit Proloog en Hst. 14 (21 pp.), <i>Optioneel: Homer-Dixon Hst 3(‘ Two centuries ... ’)</i>	Wouter de Groot	F104/ F106
Donderdag 13 sept	Zelfstudie Theorie over toekomst (zie boven)		
Vrijdag 14 sept 9.30 – 10.00 ‘s middags	Responsie over Theorie over Toekomst Zelfstudie: Begin met paper schrijven	Wouter de Groot	F104/ F106

Week 3 Module Samenleving en Landgebruik
Start Projectgroep variant 1 (zie apart rooster)

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 17 sept 9.30 – 12.00 12.00 – 13.00 13.00 – 16.30	College: De wereld nu . Overzicht milieuproblemen . Voedsel, Water, Bos <i>Lunchpauze</i> Restant college De wereld nu Zelfstudie: literatuur lezen (boek Lester Brown 119 pg) en paper maken	Wouter de Groot	F104/F106
Dinsdag 18 sept	Zelfstudie: zie boven.		
Woensdag 19 sept 9.30 – 10.00 10.00 – 10.30	Responsiecollege De Wereld Nu Feedback paper-onderwerpen en –vragen; selectie 6 studenten voor debat Zelfstudie: literatuur lezen + paper schrijven	Wouter de Groot	F104/F106
Donderdag 20 sept	Zelfstudie: paper schrijven + voorbereiden groepsdiscussie van maandag		
Vrijdag 21 sept	Start Projectgroep 1 (zie apart rooster)	Wil Tamis	F104/F106

Week 4 Module Samenleving en Landgebruik

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur / Opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 24 sept 9.10 – 9.30 9.30 – 11.00 11.15 – 12.15 12.15 – 13.00 13.00 – 15.00	Voorbereiding groepsdiscussie door 6 studenten Groepsdiscussie: Gaan wij ten onder, en hoe (niet)? (Op basis van 6 keer 5 min. ppt) College: Duurzaamheidsdenken I (PPP, IPAT, Footprint, dieptelijn, PiC, etc.) PiC opdracht (klassikaal) <i>Lunchpauze</i> Vervolg college Duurzaamheidsdenken I Zelfstudie: literatuur Duurzaamheidsdenken I + werken aan paper	Wouter de Groot + CML docenten	F104/F106
Dinsdag 25 sept	Deadline inleveren reflection paper op Blackboard vóór 17.00 uur Zelfstudie literatuur Duurzaamheidsdenken I (nadere keuze uit de Blackboardlijst)		
Woensdag 26 sept 9.30 – 10.00 10.15 – 12.15	Responsie Duurzaamheidsdenken I College: Duurzaamheidsdenken II Zelfstudie literatuur Duurzaamheidsdenken II (Hardin 5 pg, Ostrom 53 pg, Box 8 pg)	Wouter de Groot	F104/F106
Donderdag 27 sept	Projectgroep 1		
Vrijdag 28 sept	Projectgroep 1	Wil Tamis	F104/F106

Week 5 Module Samenleving en Landgebruik

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 1 okt 9.30 – 10.00	Responsie Duurzaamheidsdenken II Zelfstudie: voorbereiden Tentamen	Wouter de Groot	F104/F106
Dinsdag 2 okt 15.00 – 16.30	Deeltentamen Module Samenleving en Landgebruik	supervisor	Zaal E 005
Woensdag 3 okt	VRIJ Leidens Ontzet		
Donderdag 4 okt	Projectgroep 1		
Vrijdag 5 okt	Projectgroep 1	Wil Tamis	F104/F106

Week 6 Module Biodiversiteit

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 8 okt 09.30 – 10.00 10.00 – 10.45 11.00 – 11.45 11.45 – 12.00 ‘s middags	Brainstorm en Introductie module biodiversiteit Biodiversiteit in de Filipijnen Algemene Theorie over Biodiversiteit I (soorten) Introductie op reflection paper en literatuur week 1 Zelfstudie: Miller (14th ed.) 3.1, 3.2, 4.1,4.2, 4.4 & 4.5 + review questions over core case studies van de relevant sections (= 23 p. incl vr) Optioneel: Laurence et al 2012 (5p) Marris 2010 (7p incl vr) Millenium Ecosystem Assesment: Preface and Summary for decision makers (= 21 p) Extra voor biologiestudenten: Stover (6 p. incl vr)	Wil Tamis Merlijn van Weerd Kees Musters Wil Tamis	F104/ F106
Dinsdag 9 okt	Zelfstudie: bestuderen artikelen en beantwoorden vragen artikelen Miller, Marris, Stover en werken aan reflection paper		
Woensdag 10 okt 09.30 – 10.15 10.30 – 11.15 11.30 – 12.15 ‘s middags 16.00 – 17.00	Bedreigingen van biodiversiteit Algemene Theorie over biodiversiteit II (gemeenschappen en ecosystemen) Ecosysteemdiensten, gebruik en prijs Zelfstudie: bestuderen artikelen en beantwoorden vragen artikelen Miller, Marris, Stover en werken aan reflection paper Responsie artikelen	Wil Tamis Kees Musters Jeroen Admiraal PhD Wil Tamis	
Donderdag 11 okt	Projectgroep 1		
Vrijdag 12 okt	Projectgroep 1		

Week 7 Module Biodiversiteit

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 15 okt 09.30 – 11.00 11.00 – 12.30 ‘s middags 14.00 – 15.00 15.00 – 16.00	College: 2500 jaar natuur waarden College: Natuurfilosofie westerse wereld en Islam/Oosten Zelfstudie: artikelen Wouter de Groot: White (10p), Passmore (6p), Rolston (6p) Haq (33p) Plastic Panda’s short (10 p) Optioneel (aanrader): Plastic Panda’s van Filosoof Bas Haring Gastcollege Toekomst van het natuurbeleid Responsie Tentamen en reflection paper Samenlevingen en Landgebruik	Wouter de Groot Wouter de Groot Dick Melman (Alterra) Wouter de Groot	F104/F106
Dinsdag 16 okt	Zelfstudie: artikelen In werkgroepen voorbereiden debat maandag 22 oktober: minimaal 2 stellingen per groep		
Woensdag 17 okt 11.30 – 12.30 ‘s middags 16.00 – 17.00	College: Historie van de natuurbescherming (in NL) Zelfstudie: PBL (13p. Samenvatting Natuurverkenning 2010-2040) en overige stukken Responsiecollege voorbereiding debat Bas Haring (i.o. mogelijkheid aansluitend op college Historie)	Henny van der Windt (RUG) Wouter de Groot	
Donderdag 18 okt	Projectgroep 1		
Vrijdag 19 oktober	Projectgroep 1		

Week 8 Module Biodiversiteit

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gastspreker	Locatie
Maandag 22 okt 10.00 – 10.45 11.00 – 11.30 11.30 – 12.30 ‘s middags	Evolutie Plastic Panda Toelichting op stellingen Debat studenten – Bas Haring Zelfstudie, o.a. verwerken debat in reflection paper	Bas Haring (of onderzoeksgroep) studenten Wouter de Groot	F104/F106
Dinsdag 23 okt	Zelfstudie: schrijven reflection paper + voorbereiden Tentamen		
Woensdag 24 okt 15.00 – 16.00	Zelfstudie: Voorbereiden Tentamen Deeltentamen Module Biodiversiteit Voorbereidende opdracht module Systeem aarde: Bekijk vóór maandag 29 okt de film an Inconvenient Truth van Al Gore http://video.google.com/videoplay?docid=8847562857479496579	Wil Tamis	E005
Donderdag 25 okt	Projectgroep 1		
Vrijdag 26 okt	Projectgroep 1 Deadline Reflection Paper: <u>vóór 17.00 uur</u> op Blackboard uploaden		

Week 9 Module Systeem Aarde en Klimaatverandering

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 29 okt 09.30 – 10.00 10.00 – 12.00 12.00 – 12.45 12.45 – 14.00 14.00 – 15.00	Brainstormsessie klimaatverandering College: klimaatverandering <i>Lunchpauze</i> Voorbereiding debat (zie handleiding) Debat nav de film An Inconvenient Truth ¹	Wil Tamis René Kleijn Wil Tamis Wil Tamis	F104/F106
Dinsdag 30 okt	Zelfstudie: Miller 14 ^e druk H 3.3 & 3.4 en 15.4 t/m 15.6 inclusief review vragen. ² (=27 p.)		
Woensdag 31 okt 10.00 – 12.00 12.00 – 13.00 13.00 – 15.00 15.00 – 16.00	Gastcollege: Het gebruik van klimaatmodellen in het beleid <i>Lunchpauze</i> College: Complexe systemen en Biogeochemische kringlopen Complexe systemen en Agent based modellen	Jasper van Vliet (PBL) Ester van der Voet tbd	F104/F106
Donderdag 1 nov	Projectgroep 1		
Vrijdag 2 nov	Projectgroep 1		

¹ Zie ook suggesties voor meer informatie over klimaatsverandering in handleiding.

² In vorige druk: 3.4-3.5, 19.1-19.3

Week 10 Module Systeem Aarde en Klimaatverandering

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 5 nov 10.00 – 12.00 13.00 – 15.00 15.00 – 16.00 ‘s middags	Gastcollege: energie College: energiestromen Responsiecollege Tentamen biodiversiteit en reflection paper Zelfstudie: Rapport “Sustainable Energy: Without the hot air”, hfdst 1, 2 en 18. (www.withouthotair.com) (= 38 p.)	Gert Jan Kramer (Shell) René Kleijn Wil Tamis /Wouter de Groot	F104/F106
Dinsdag 6 nov	Zelfstudie: Rapport Royal Society vooral hfdst 1 t/m 4, zie BB (=46 p.) Optioneel: Kleijn et al. 2011 (BB) (=9 p.)		
Woensdag 7 nov 10.00 – 12.00 13.00 – 15.00 15.00 – 16.00	College: Resources: scarcity Gastcollege: material requirements of energy (resource modellen) College: Geo-engineering/ (documentaire BBC)	René Kleijn Michel Rademakers tbd	F104/F106
Donderdag 8 nov	Projectgroep 1 (excursie naar Brussel)		
Vrijdag 9 nov	Projectgroep 1 (deadline : inleveren draft voorstel vóór 16.00 uur) Facultatief: Masterevent in Leiden		

Week 11 Module Systeem Aarde en Klimaatverandering

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 12 nov 10.00 – 12.00	College: Resources: impacts and linkages Zelfstudie: Graedel & van der Voet (eds.) laatste hoofdstuk (BB) Zelfstudie: Miller 14 ^e druk hfdst: 10.1 + 10.2 (land) 11.1 t/m 11.3 (water) 12.4 + 12.5 (materialen)	Ester van der Voet	F104/F106
Dinsdag 13 nov	Zelfstudie: voorbereiden Tentamen		
Woensdag 14 nov 15.00 - 17.00	Deeltentamen Module Systeem Aarde en Klimaatverandering	Supervisor	E005
Donderdag 15 nov	Projectgroep 1		
Vrijdag 16 nov	Projectgroep 1 (Presentatie draftvoorstellen)		

Week 12 Module Economie en Technologie – milieu en economie

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gastspreker	Locatie
Maandag 19 nov 09.00 – 09.30 09.30 – 12.00 12.00 – 13.00 13.00 – 16.30	Brainstormsessie milieu en economie Inleiding milieu-economie <i>Lunchpauze</i> Werkgroep: in groepjes presentatie voorbereiden uit gegeven onderwerpen	Reinout Heijungs Reinout Heijungs	F104/F106
Dinsdag 20 nov	Zelfstudie: lezen artikel + voorbereiden presentatie Facultatief: Meeloopdag Master Industrial Ecology in Delft (meer informatie volgt begin nov)		
Woensdag 21 nov 09.00 – 12.00 12.00 – 13.00 13.00 – 15.00 15.00 – 16.00	Presentaties + discussie <i>Lunchpauze</i> Presentaties + discussie Afsluiting	Studenten/ Reinout Heijungs	F104/F106
Donderdag 22 nov	Projectgroep 1 Facultatief: Masterevent in Delft		
Vrijdag 23 nov	Projectgroep 1		

Week 13 Module Economie en Technologie – ketengerichte tools

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 26 nov 09.30 - 10.30 10.45 - 12.30 12.45 - 13.30 13.30 - 15.00 15.30 - 16.15 16.30 - 17.00	Brainstorm sessie: beoordeling groenheid v. verpakkingen Korte algemene inleiding ketentools; Lange, verdiepende inleiding LCA <i>Lunchpauze</i> My first LCA Toepassingen van LCA in het beleid De case “verpakkingen”: uitleg opdrachten zelfstudie en groepsindeling	Jeroen Guinée, Lauran van Oers, Rianne de Bree Jeroen Guinée, Lauran van Oers Jeroen Guinée, Lauran van Oers	F104/F106
Dinsdag 27 nov	Zelfstudie: uitwerking case “verpakkingen” (ca. 5 groepjes van 6-8 studenten); voorbereiding 10 minuten presentatie		
Woensdag 28 nov 09.30 – 11.00 11.15 – 12.45 12.45 – 13.30 13.30 – 14.30 15.00 – 17.00	Zelfstudie presentaties “Uitpakken over verpakken” <i>Lunchpauze</i> + Responsiecollege Tentamen Systeem aarde ³ Discussie: Verpakkingen en beleid, theorie en praktijk Rollenspel: beleidsonderhandelingen	Studenten Robbert van Duin Robbert van Duin, Jeroen Guinée, Lauran van Oers Studenten	F104/F106
Donderdag 29 nov	Projectgroep 1		
Vrijdag 30 nov	Projectgroep 1		

³ Vanwege beperkte ruimte in het programma, vindt het responsiecollege van het tentamen Systeem Aarde in de pauze plaats, in de vergaderzaal A303 (3e etage)

Week 14 Module Economie en Technologie – transitie en innovaties

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 3 dec 09.00 - 10.00 10.15 - 12.30 12.30 - 13.30 13.30 - 17.00	9 miljard welvarende mensen anno 2050 op aarde College micro-optimalisatie en macro-duurzaamheid <i>Lunchpauze</i> Inleiding 1 ^e , 2 ^e , 3 ^e generatie biobrandstoffen Instrument: Excel rekentool biobrandstoffen	Arjan de Koning Arjan de Koning/ René Kleijn Reinout Heijungs	F104/F106
Dinsdag 4 dec	Opdracht biobrandstoffen – maak 1 slide met de bevindingen		
Woensdag 5 dec 09.30 – 10.30 10.45 – 12.30 12.30 – 13.30 13.30 – 14.00 14.00 – 14.30 14:30-15:00 15:15-16:00	Rapportage opdracht biobrandstoffen Historische transitie – de opkomst van de grootschalige chemische industrie <i>Lunchpauze</i> Veranderingen binnen de aquacultuur - transitie van onze voedselvoorziening (in het Engels) Afval als grondstof- transitie van onze grondstoffenwinning De waterstof economie- transitie van onze energievoorziening Discussie	Reinout Heijungs Arjan de Koning Patrik Henriksson (PhD) Benjamin Sprecher (PhD) René Kleijn Reinout Heijungs/ Arjan de Koning	F104/F106
Donderdag 6 dec	Projectgroep 1		
Vrijdag 7 dec	Projectgroep 1 (deadline : inleveren eindvoorstel vóór 16.00 uur op Blackboard)		

Week 15 Module Economie en Technologie - afsluiting

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gastspreker	Locatie
Maandag 10 dec 10:00 – 11:30 11:30 – 12:30 13:30- 17:30	Slotdiscussie en feedback Vragenuur Zelfstudie: voorbereiden Tentamen	Jeroen Guinée Laurant van Oers Reinout Heijungs Arjan de Koning	F104/F106
Dinsdag 11 dec	Zelfstudie: voorbereiden Tentamen		
Woensdag 12 dec 15.00 – 16.30	Deeltentamen Module Economie en Technologie		E 005
Donderdag 13 dec	Projectgroep 1		
Vrijdag 14 dec	Projectgroep 1		

Week 16 Afsluiting GVNA en Projectgroep

Datum Tijd	Onderwerp Literatuur/opdrachten	Docent / gast spreker	Locatie
Maandag 17 dec	Zelfstudie: hertentamens		F104/F106
Dinsdag 18 dec	Zelfstudie: hertentamens + voorbereiding slotdebat		
Woensdag 19 dec 11.00 – 12.30 13.00 – 14.00 15.00 – 16.00 16.00 – 17.30	Hertentamen Samenlevingen en Landgebruik Hertentamen Biodiversiteit Slotdebat GVNA Evaluatie en Borrel		E 005
Donderdag 20 dec	Projectgroep 1		
Vrijdag 21 dec	Eindpresentatie Projectgroep Evaluatie		F104/F106

Maandag 7 jan 2013 16.00 – 17.00	Responsie college Tentamen Economie en Technologie		A 303

Vrijdag 8 feb 2013 10.00 – 12.00 12.30 – 14.00 14.15 – 16.00	Hertentamen Systeem Aarde Hertentamen Economie en Technologie Afsluiting Minor Duurzame Ontwikkeling Evaluatie en borrel		E 005 F104/F106